

تبیین عوامل مؤثر بر موفقیت المپیاد ورزشی درونمدرساهای

وحید ساعت‌چیان^۱، محمد کشتی‌دار^۲، مژگان رعنایی^۳، بهادر عزیزی^۴

۱. استادیار گروه علوم ورزشی دانشگاه بین‌المللی امام رضا (ع)

۲. دانشیار گروه مدیریت ورزشی دانشگاه فردوسی مشهد*

۳. کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی و دبیر آموزش و پرورش شهرستان مانه و سملقان

۴. دانشجوی دکتری دانشگاه فردوسی مشهد

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۰۱/۱۸

تاریخ دریافت: ۱۳۹۶/۰۸/۱۹

چکیده

هدف پژوهش حاضر، بررسی عوامل مؤثر بر موفقیت المپیاد ورزشی درونمدرساهای از دیدگاه دبیران تربیت‌بدنی، مدیران و اولیای دانش‌آموزان بود. روش پژوهش، توصیفی- پیمایشی بود. جامعه آماری پژوهش همه دبیران تربیت‌بدنی خراسان شمالی، مدیران مدارس و والدین دانش‌آموزان شهرستان مانه و سملقان (۵۳۵ نفر) بودند که با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده و با استناد به درصد تناسب نسبی بین دبیران و مدیران و اولیای دانش‌آموزان، ۱۵۰ نفر در نمونه‌های دبیران، ۵۰ نفر برای اولیای دانش‌آموزان و همچنین، ۵۰ نفر در بخش مدیران مدارس به عنوان نمونه‌های نهایی پژوهش انتخاب شدند. با استفاده از تحلیل عاملی اکتشافی، شش عامل منابع فرهنگی، منابع مالی، منابع انسانی، منابع مادی و تسهیلاتی، منابع مدیریتی و منابع فناوری، به عنوان مؤلفه‌های مؤثر بر موفقیت المپیاد ورزشی درونمدرساهای شناسایی شدند و میزان اهمیت عوامل از دیدگاه آزمودنی‌ها بررسی شد؛ بر این اساس، بالاترین میانگین رتبه در بین مؤلفه‌ها مربوط به مؤلفه «منابع فرهنگی» و پایین‌ترین میانگین رتبه مربوط به مؤلفه «منابع فناوری» بود. درنهایت، با توجه به نتایج به دست آمده پیشنهاد می‌شود برای برنامه‌ریزی هرچه بهتر المپیاد ورزشی درونمدرساهای، به منابع فرهنگی توجه ویژه‌ای شود تا علاوه بر افزایش جنبه‌های مختلف سلامتی دانش‌آموزان، به بهبود روابط اجتماعی مفید در کنار روحیه شاداب آن‌ها پرداخته شود.

واژگان کلیدی: المپیاد ورزشی درونمدرساهای، ورزش دانش‌آموزی، رویدادهای ورزشی، موفقیت.

مقدمه

ورزش، از سال ۱۳۰۶ وارد نظام آموزشی کشور شده است و قدمتی ۹۰ ساله دارد. مردم از ساعت تربیتبدنی (ورزش) به عنوان لحظه‌هایی رؤیایی یاد می‌کنند. فعالیت ورزشی منظم در صورت تداوم می‌تواند باعث آسودگی ذهن شود و این آسودگی به بهتر آموختن، اشتیاق بیشتر و درکل، پیشرفت دانش آموز کمک می‌کند. با فعالیت‌های ورزشی و اجرای مسابقات می‌توان شادابی و نشاط را به محیط آموزشی تزریق کرد. همچنین، برگزاری بازی‌ها و رقابت‌های ورزشی از جمله جاذبه‌های تربیتبدنی در مدارس و از موضوعات مورد علاقه دانش آموزان است (سلیمانی و قره‌خانی، ۱۳۹۵). آموزش‌وپرورش نیز در کنار توجه به ارتقای سطح علمی باید به بحث سلامت و ورزش دانش آموزی توجه بیشتری داشته باشد؛ زیرا، دانش آموزی می‌تواند به مراتب علمی برسد که دارای بدنه سالم باشد و این مهم از مسیر توجه به مقوله ورزش به دست می‌آید (کوزه‌چیان، ۱۳۸۰، ۹۸).

در این راستا، از جمله اهداف نظام آموزش‌وپرورش کشور، تربیت نسلی شاداب و بنشاط است که در کنار فراغیری علوم مختلف از سلامتی، تحرك و پویایی لازم برخوردار باشند. مدارس کشور به عنوان اصلی ترین پایگاه تعلیم و تربیت مورد توجه مدیران آموزش‌وپرورش هستند و در کانون توجه برنامه‌ریزی و طراحان تعلیم و تربیت قرار دارند. برگزاری بازی‌ها و رقابت‌های ورزشی از جمله جاذبه‌های تربیتبدنی در مدارس و از موضوعات مورد اقبال و مورد علاقه دانش آموزان است و با اجرای مسابقات و فعالیت‌های ورزشی می‌توان شادابی و نشاط را به محیط‌های آموزشی تزریق کرد (جعفری کوپایی، حمیدی و نظری، ۱۳۹۵). از دیرباز، مسابقات ورزشی از ابزارهایی بسیار قوی برای رشد و تعالی دانش آموزان در حوزه آموزش‌وپرورش بوده‌اند؛ به طوری که علاوه بر ارتقای مهارت‌های ورزشی و گذراندن لحظات شاد و بنشاط، تجربیات و مهارت‌های فراوانی را در حوزه‌های اجتماعی، اخلاقی و فرهنگی به دانش آموزان ارزانی داشته است. برای دستیابی به این آرمان‌ها و اهداف آموزش‌وپرورش، معاونت تربیتبدنی و سلامت وزارت آموزش‌وپرورش، برگزاری مسابقات ورزشی در قالب المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای را به مدارس سراسر کشور ابلاغ کرده است (سلیمانی و قره‌خانی، ۱۳۹۵، ۴۱).

مسلم است که آموزش‌وپرورش به تربیت کل وجود توجه دارد. با توجه به این مطلب، آموزش‌وپرورش باید طرح‌های ورزشی خود را طوری برنامه‌ریزی کند که بیشتر مؤلفه‌هایی را که سلامت جسمی و روحی دانش آموزان را تحت تأثیر خود قرار می‌دهند، در برگیرد. المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای نیز از این امر مستثنی نیست. با توجه به مؤلفه‌هایی از قبیل شادی و نشاط، مسئولیت‌پذیری، روحیه جمع‌گرایی، اعتماد به نفس، سلامت جسمی، سلامت روحی، مشارکت فعال همه‌جانبه دانش آموزان، تقویت هویت‌های اسلامی در زمان خواندن سرود ملی و سوگندنامه، زمان به اهتزاز درآمدن پرچم ملی ایران و پرچم المپیاد، استعدادیابی و نخبه پروری، یکی از راههای شناسایی استعداد افراد در

زمینه‌های گوناگون، خلق موقعیت‌ها و فضاهایی است که شخص بتواند توانایی‌ها و قابلیت‌های بالقوه خود را بروز دهد؛ بنابراین، المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای بهترین فرصت در این زمینه است. درصورتی که المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای کاملاً تخصصی و علمی برنامه‌ریزی شود و عوامل مؤثر در موفقیت آن به طور کامل بررسی شوند، می‌تواند موفق و تأثیرگذار باشد و این طرح ملی زیرساخت بسیاری از موفقیت‌های بزرگ ملی و بین‌المللی در سطح ورزشی شود (رعایتی و ساعتچیان، ۱۳۹۵). در این زمینه، هارتمن^۱ (۲۰۰۸) نشان داد که بین به کارگیری فعالیت‌های ورزشی و عملکرد دانش‌آموزان ارتباطی بسیار قوی وجود دارد. درواقع، شناخت عوامل اجتماعی و شناخت عوامل محدود‌کننده اجتماعی در تلاش‌های آموزشی دانش‌آموزان مؤثرند. او اشاره کرد که شناخت ماهیت ورزش و فعالیت‌های ورزشی مدارس می‌تواند به برنامه‌ریزی مؤثر برای کسب سلامتی، تشویق به فعالیت‌های آموزشی و پیوندهای اجتماعی دانش‌آموزان منجر شود. اهمیت بررسی این عوامل مؤثر می‌تواند به عنوان نقشه راهی در جهت عوامل کلیدی منتهی به توسعه و به کارگیری برنامه‌های منسجم درون‌مدرسه‌ای باشد. در همین راستا، حلاجی و ابراهیم (۱۳۹۵) با انجام پژوهشی اذعان کردند که امروزه توجه به نهضت داوطلبی در ورزش، کانون فعالیت بسیاری از آموزش‌وپرورش‌های موفق جهان قرار گرفته است. المپیاد ورزشی با رویکرد مدرسه‌محور کردن فعالیت‌های ورزشی و افزایش مشارکت مدنی افراد، بهره‌مندی از ظرفیت‌های درونی و بیرونی آموزش‌وپرورش، توانم کردن فعالیت‌های ورزشی با یادگیری منش پهلوانانه و مهارت‌های اجتماعی جذاب، پوشش کردن جو مدرسه و هویت‌بخشی به دانش‌آموزان و با اهداف توسعه و ارتقای آمادگی جسمانی، مهارت‌های ورزشی، سطح سلامت جسمی و روحی تمامی دانش‌آموزان حاضر در مدرسه صورت می‌گیرد. همچنین، سلیمانی و قره‌خانی (۱۳۹۵) بهره‌گیری از مشارکت و همیاری داوطلبانه دانش‌آموزان را از جمله مواردی می‌دانند که می‌تواند در فعالیت‌های ورزشی و تربیت‌بدنی به ویژه المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای نقش بسیار مشهود و قابل توجهی داشته باشد. ترابی (۱۳۹۳) نیز بیان کرد که المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای دارای اهدافی شامل توسعه و ارتقای آمادگی جسمانی و روحی دانش‌آموزان، کمک به انس بیشتر دانش‌آموزان با فعالیت‌های ورزش همگانی و قهرمانی، کمک به شناسایی و پرورش استعدادهای ورزشی دانش‌آموزان و افزایش گرایش دانش‌آموزان به مدرسه و غیره است. در همین زمینه، حبیب نیارمی، دوستی و درویشی (۱۳۹۵) در پژوهشی با عنوان «شناسایی مشکلات و مزایای اجرای طرح المپیاد درون‌مدرسه‌ای» دریافتند که در بین مشکلات موجود پیش روی المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای، فقدان اطلاع‌رسانی و نبود برنامه‌ریزی درست از سطح وزارت‌خانه تا ادارات، مهم‌ترین مشکل و در بین مزایایی که درون این طرح وجود دارند، هویت‌بخشی معلمان و درس تربیت‌بدنی، مهم‌ترین مزیت در

برگزاری طرح المپیاد ورزشی درونمدرساهای در استان مازندران است. رشادت جو و خادمی (۱۳۹۵) نیز با بررسی تأثیر المپیاد ورزشی درونمدرساهای بر سلامت روانی دانشآموزان دختر دبیرستان شهر تهران دریافتند که دانشآموزان دختر ورزشکار نسبت به دانشآموزان دختر غیر ورزشکار از سلامت روانی بیشتر و شکایات جسمانی، اضطراب، حساسیت بین فردی و افسردگی کمتری برخوردارند. همچنین، رضوی، شعبانی بهار و سجادی (۲۰۱۲) عوامل مؤثر در موفقیت المپیاد ورزشی درونمدرساهای را کارشناسان، معلم تربیتبدنی، محتوا آموزشی، تجربه معلم ورزش، امکانات و دیدگاه والدین دانشآموزان می دانند. همچنین، آنها برگزاری المپیاد ورزشی درونمدرساهای و نقش آن در سلامت اجتماعی و شخصی برای خانواده و دانشآموزان را تأیید می کنند و المپیاد ورزشی را به عنوان یک عنصر در ایجاد محیطی پر تحرک و پ्रنشاط و تأثیر آن را بر آموزش و یادگیری دانشآموزان بسیار مهم مطرح می کنند. در همین راستا، آردوی^۱ و همکاران (۲۰۱۴) در پژوهش خود دریافتند که فعالیت های تربیتبدنی در مدارس اثری مثبت بر موفقیت درسی دارند و سبب انگیزه دانشآموزان می شوند. اسمیت و فاکس^۲ (۲۰۰۷) نشان داده است که مشارکت در فعالیت های فوق برنامه مانند المپیاد ورزشی مزایای زیادی دارد و باعث سازگاری اجتماعی بیشتری می شود. کوری، بلامفیلد و باربر^۳ (۲۰۰۹) بیان کردند که رابطه مثبتی بین مشارکت در فعالیت های ورزشی و اعتقاد به نفس وجود دارد. نیکخو، محمدی و باری (۲۰۱۵) در پژوهشی نشان دادند که مشارکت همه جانبه مسئولان، معلمان، خانواده ها و دانشآموزان در برنامه های ورزشی دانش آموزان، از اهمیت زیادی برخوردار بوده است؛ از این رو، دادن مسئولیت به افراد در برگزاری مسابقات می تواند علاوه بر ایجاد انگیزه در آنها برای انجام فعالیت های ورزشی و برنامه ریزی درست باعث شود که ورزش به عنوان یکی از عناصر ایجاد محیطی بانشاط، تأثیری بر آموزش و یادگیری دانش آموزان داشته باشد. همچنین، کلاشی، حسینی، ابراهیمی پور و یمینی فیروز (۲۰۱۵) ورزش و تربیتبدنی را به طور مستقیم در کاهش جرم مؤثر دانستند و عنوان کردند افرادی که در ورزش و فعالیت های بدنه شرکت می کنند، از سلامت جسمی و رفتاری زیادی برخوردارند و با داشتن زندگی سالم تر، یک جامعه سالم و دور از تنفس را ایجاد و حفظ می کنند؛ بنابراین، با برنامه ریزی دقیق و استفاده از مشارکت خانواده در فعالیت های ورزشی و حمایت از دانش آموزان و تشویق آنها برای مشارکت، می توان کاهش جرم در سطح مدرسه و در نهایت، در سطح جامعه را افزایش داد.

با توجه به موارد ذکر شده و نیز با توجه به مدرسه محور کردن فعالیت های تربیتبدنی و ورزش دانش آموزی و مشارکت محور کردن فعالیت ها، می توان گفت که ظرفیت شناسی و بهره مندی حداکثری

1. Ardoy

2. Smith & Fox

3. Cory, Blomfield & Barber

از ظرفیت‌های درونی و بیرونی آموزش‌وپرورش، فضای جذاب، بانشاط و سالمی را برای برگزاری المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای به وجود می‌آورد؛ بنابراین، این پژوهش بر آن است تا مهم‌ترین عوامل مؤثر در اجرای موفق این طرح المپیاد ورزشی درون‌مدرسه را از دیدگاه صاحب‌نظران روشن کند و به این سؤال پاسخ دهد که چه عواملی در موفقیت المپیادهای ورزشی درون‌مدرسه‌ای مؤثر هستند؟

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر، بحسب هدف از نوع پژوهش‌های کاربردی است که برای جمع‌آوری داده‌ها از روش پژوهش توصیفی از نوع پیمایشی استفاده شده است. شایان ذکر است که پژوهش پیمایشی به‌دلیل کشف داده‌ها و اطلاعاتی است که از طریق آن‌ها بتوان روابط بین متغیرها را مورد بحث و بررسی قرار داد. به‌دلیل ماهیت پژوهش و استقبال بی‌نظیر مدارس استان خراسان شمالی برای پاسخ‌گویی به پرسش‌نامه (ضمن انجام هماهنگی با آموزش‌وپرورش استان خراسان شمالی)، اولیای دانش‌آموزان مدارس شهرستان مانه‌وسملقان، مدیران مدارس و دبیران تربیت‌بدنی این شهرستان، به‌عنوان جامعه آماری انتخاب شدند؛ بنابراین، پژوهشگر همه‌دبیران تربیت‌بدنی، مدیران مدارس و والدین دانش‌آموزان شهرستان مانه‌وسملقان را به‌عنوان جامعه آماری مدنظر قرارداد. با توجه به نامشخص بودن تعداد دقیق مدیران و اولیای دانش‌آموزان، طبق نوع روش‌شناسی مطالعه حاضر و بنا به انتخاب نمونه برمبنای ۵ تا ۱۰ نفر برای هر سؤال (آذر و غلامزاده، ۱۳۹۴، ۳۷)، پژوهشگر به توزیع ۲۶۵ پرسش‌نامه در بین نمونه‌های موردنظری اقدام کرد. این انتخاب به‌صورت تصادفی ساده انجام شد. همچنین، با استناد به درصد تناسب نسبی بین دبیران، مدیران و اولیای دانش‌آموزان، ۱۵۰ نفر در نمونه‌های دبیران، ۵۰ نفر برای اولیای دانش‌آموزان (در مدارسی که المپیاد در آنجا اجرا شده است) و اولیا عضو انجمن اولیا و مریبان بوده‌اند و نیز اطلاع کافی از برگزاری المپیاد داشتند) و همچنین، ۵۰ نفر در بخش مدیران مدارس به‌عنوان نمونه‌های نهایی پژوهش انتخاب شدند.

برای جمع‌آوری داده‌های پژوهش از پرسش‌نامه پژوهشگر ساخته استفاده شد که این پرسش‌نامه شامل ۲۵ سؤال و دربرگیرنده هفت مؤلفه منابع انسانی، منابع مدیریتی، منابع مالی، منابع فناوری، منابع مادی و تسهیلاتی و منابع فرهنگی بود، بهره گرفته شد. این پرسش‌نامه برمبنای مطالعات حامدی و حسینی (۱۳۹۳)، جعفری کوپایی، حمیدی و نظری (۱۳۹۴) و سلیمانی و قره‌خانی (۱۳۹۵) و بر اساس مقیاس پنج‌ارزشی لیکرت (کاملاً موافق، موافق، نظری ندارم، مخالف و کاملاً مخالف) تنظیم شد. شایان ذکر است که پرسش‌نامه یادشده که در این مطالعه برای اولین بار توسط پژوهشگر طراحی شده است، برای تعیین روایی (صوری و محتوایی) توسط پنج نفر از اساتید دانشگاهی ارزیابی شد و بعد از انجام اصلاحات موردنیاز و بازبینی مجدد گروه پژوهش، برای توزیع آماده شد. پایایی پرسش‌نامه

با استفاده از آزمون آلفای کرونباخ برابر با $\alpha = 0.88$ به دست آمد. همچنین، برای تأیید روایی محتوایی پرسشنامه از تحلیل عاملی اکتشافی استفاده شد. درنهایت، برای تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش از آمار توصیفی و استنباطی استفاده شد. از آمار توصیفی برای طبقه‌بندی نمرات خام، محاسبه فراوانی‌ها و محاسبه شاخص‌های پراکندگی نظیر میانگین و انحراف معیار استفاده شد. در بخش آمار استنباطی، ابتدا از آزمون کلموگروف- اسمیرنوف^۱ و با توجه به غیرطبیعی بودن توزیع داده‌ها از آزمون‌های دوچمله‌ای، آزمون اولویت‌بندی فریدمن و در انتهای، از روش تحلیل مسیر و از آزمون‌های معادلات ساختاری برای برآش مدل آماری پژوهش در دو حالت استاندارد و معناداری بهره گرفته شد. در پژوهش حاضر، از برنامه‌های نرم‌افزاری اس. پی. اس. نسخه ۲۲ و لیزرل^۲ نسخه ۸/۸۰ برای تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده شد.

نتایج

براساس نتایج به دست آمده از پژوهش مشخص شد که ۴۵/۶ درصد از افراد جامعه را آقایان و ۵۴/۴ درصد را بانوان تشکیل دادند. همچنین، براساس وضعیت سنی، بیشترین فراوانی مربوط به گروه ۳۱ تا ۳۵ سال با ۳۲ درصد و کمترین فراوانی مربوط به گروه ۲۰ تا ۲۵ سال با ۵/۲ درصد بود. براساس وضعیت تحصیلی نیز بیشترین فراوانی با ۵۶/۸ درصد مربوط به کارشناسی ارشد و کمترین فراوانی با شش درصد مربوط به سطح دیپلم بود (جدول شماره یک).

جدول ۱- مشخصات جمعیت‌شناختی نمونه‌های پژوهش

متغیر	وضعیت	درصد فراوانی
جنسيت	مرد	۴۵/۶
	زن	۵۴/۴
سن	۲۰ تا ۲۵ سال	۵/۲
	۳۰ تا ۳۶ سال	۱۸/۴
	۳۱ تا ۳۵ سال	۳۲/۰
	۴۰ تا ۴۶ سال	۲۶/۴
	۴۱ تا ۴۵ سال	۱۰/۸
	۴۵ تا ۵۰ سال	۷/۲
تحصیلات	دیپلم	۶/۰
	کارشناسی	۱۴/۴
	کارشناسی ارشد	۵۶/۸
	دکتری	۲۲/۸

1. Kolmogorov-Smirnov
2. SPSS
3. LISREL

تبیین عوامل مؤثر بر موفقیت المپیاد ورزشی درون ...

۴۵

در ابتدا، با استفاده از تحلیل عاملی اکتشافی و تأییدی، عوامل مؤثر شناسایی و بررسی شدند. در این تحلیل، با استفاده از روش تحلیل مؤلفه‌های اصلی و مقادیر ویژه بیشتر از یک، شش عامل انسانی، مالی، فناوری، مادی و تسهیلاتی، مدیریتی و فرهنگی، تعیین و تأیید شدند. جدول شماره چهار نشان می‌دهد که بارهای عاملی تمام سؤال‌ها بیش از مقدار مبنا ($40/0$) شدند. همچنین، با توجه به جدول شماره دو، مقدار آماره خی دوی استفاده شده برای این مدل برابر با $4334/712$ بود که براین‌اساس، بعد مدل تأیید می‌شوند و ابزار عوامل مؤثر بر موفقیت المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای، سازه‌ای چندبعدی است. برای تعیین اینکه پرسشنامه عوامل مؤثر بر موفقیت المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای از چند عامل معنادار اشباع شده است، دو شاخص عمدۀ ۱- مقادیر ویژه و ۲- نسبت واریانس تبیین شده به‌وسیله هر عامل نیز مورد توجه قرار گرفتند که عوامل شش‌گانه، در کل $72/42$ درصد از واریانس عوامل مؤثر بر موفقیت المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای را تبیین نموده و بدین شکل بر چندبعدی بودن ابزار در ورزش تأکید داشتند.

جدول ۲- نتایج آزمون بارتلت و کیسر- می‌بر و اوکلین

مقدار	پیش‌فرض	
$0/946$	مقدار کیسر- می‌بر و اوکلین (کفايت حجم نمونه)	
$4334/712$	مقدار آماره خی دو	
۳۰۰	درجه آزادی	آزمون کرویت بارتلت
$0/001$	سطح معناداری	

نتایج جدول شماره دو نشان می‌دهد که تمامی پیش‌فرض‌های موردنیاز و مربوط به استفاده از روش تحلیل عاملی رعایت شده‌اند. آزمون کیسر- می‌بر و اوکلین شاخصی برای کفايت نمونه است. براساس آزمون کیسر- می‌بر و اوکلین می‌توان میزان تعلق متغیرها به یکدیگر (علیت عاملی) و درنتیجه، مناسب‌بودن آن‌ها را برای تحلیل عاملی تشخیص داد و همچنین، مناسب‌بودن هر متغیر را به‌تهابی مشخص کرد. با توجه به اینکه مقدار آماره کیسر- می‌بر و اوکلین برابر با $0/946$ است، قضاوت در مورد آن در حد عالی گزارش می‌شود. در آزمون کرویت بارتلت، فرض همبستگی بین سؤال‌ها بررسی می‌شود. با توجه به مقدار مجذور کای و سطح معناداری ($P < 0.001$ ، $\chi^2 = 4334/712$ ، نتیجه گرفته می‌شود که بین سؤال‌ها همبستگی وجود دارد؛ ازین‌رو، ادامه و استفاده از سایر مراحل تحلیل عاملی جایز است. در ادامه، به بیان تحلیل سؤال‌ها و مؤلفه‌های هریک از عوامل مؤثر بر موفقیت المپیاد درون‌مدرسه‌ای پرداخته می‌شود که سهم واریانس هر عامل و درصد واریانس تجمعی آن بررسی شده‌اند (جدول شماره سه).

جدول ۳- نتایج تحلیل مؤلفه‌های اصلی همراه با چرخش واریماکس در مورد بار عاملی سؤال‌های عوامل مؤثر بر موقعیت المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای

عامل‌ها	عامل ۱	عامل ۲	عامل ۳	عامل ۴	عامل ۵	عامل ۶	عامل
گویه‌ها							
۱- توجه، تلاش و انگیزه فردی دانشآموزان مشارکت‌کننده در المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای ۰/۶۶۳							
۲- کمک به استعدادیابی در ورزش‌های مختلف از طریق دانشآموزان مشارکت‌کننده در المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای ۰/۶۹۹							
۳- توسعه روحیه خودباوری ایجادشده در دانشآموزان مشارکت‌کننده در المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای ۰/۶۰۰							
۴- بهره‌گیری و دعوت از نخبه‌های ورزشی شهرستان در افتتاحیه و اختتامیه المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای ۰/۶۱۲							
۵- افزایش حس رقابت ورزشی درین دانشآموزان مشارکت‌کننده در المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای ۰/۶۵۴							
۶- برنامه‌ریزی و تدوین تقویم ورزشی مدون و مناسب مسئولان کشوری و استانی برای مسابقات و اجرای المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای ۰/۷۱۴							
۷- کنترل و نظارت مدیران بالادستی بر اجرای المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای ۰/۷۲۷							
۸- استفاده از دانشآموزان فعال مدرسه در برگزاری المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای ۰/۷۸۳							
۹- حمایت مداوم از طرح المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای توسط مسئولان بالادستی ۰/۴۵۷							
۱۰- ارزیابی عملکرد منسجم از نحوه اجرای المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای ۰/۴۶۹							
۱۱- برنامه‌ریزی مالی صحیح و تخصیص بودجه به المپیاد ورزشی و رشته‌های ورزشی ۰/۶۵۱							
۱۲- حمایت‌های مالی و پاداش‌های نقدی و غیرنقدی به دانشآموزان برتر مشارکت‌کننده در المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای ۰/۶۹۵							
۱۳- جذب سرمایه‌گذاری در ورزش دانشآموزی توسط ارگان‌های مختلف ۰/۶۲۱							

ادامه جدول ۳- نتایج تحلیل مؤلفه‌های اصلی همراه با چرخش واریماکس درمورد بار عاملی

سؤال‌های عوامل مؤثر بر موفقیت المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای

عامل‌ها	گویه‌ها				
عامل ۱	عامل ۲	عامل ۳	عامل ۴	عامل ۵	عامل ۶
۰/۶۱۸	۱۴- حمایت رسانه‌های جمعی ورزشی از برگزاری المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای				
۰/۷۱۲	۱۵- استفاده از امکانات و فناوری‌های روز (تجهیزات الکترونیکی و نرم‌افزارهای خاص هر رشته ورزشی) در برگزاری المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای				
۰/۸۰۲	۱۶- توجه خبرنگاران و افزایش نقش نظارتی جامعه خبرنگار در برگزاری المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای				
۰/۷۸۵	۱۷- حمایت فضاهای اینترنتی مجازی از برگزاری المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای				
۰/۷۳۱	۱۸- راهاندازی کمیته تحقیقات و انجام پژوهش در برگزاری المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای				
۰/۵۳۵	۱۹- برگزاری کارگاه‌ها و برنامه‌های علمی و آموزشی در رابطه با طرح المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای				
۰/۵۱۵	۲۰- تعامل و مشارکت صمیمی بین مسئولان و مدیران ارشد در برگزاری المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای				
۰/۵۵۷	۲۱- استفاده از اماكن و فضاهای ورزشی مجهز در برگزاری المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای				
۰/۷۲۳	۲۲- کمک به اجتماع‌پذیری دانش‌آموزان مشارکت‌کننده در المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای				
۰/۸۳۲	۲۳- توسعه نشاط و شادابی در دانش‌آموزان مشارکت‌کننده در المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای				
۰/۸۲۰	۲۴- کمک به بهبود سلامت روانی دانش‌آموزان مشارکت‌کننده در المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای				
۰/۶۹۱	۲۵- کمک به بهبود سلامت جسمی و رفتاری دانش‌آموزان مشارکت‌کننده در المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای				
۶/۱۷	درصد واریانس				
۱۰/۱۰	درصد واریانس تجمعی				
۱۰/۴۵					
۱۲/۴۹					
۱۳/۵۵					
۱۹/۶۳					
۷۲/۴۲					

نتایج تحلیل عاملی ارائه شده در جدول شماره سه نشان می‌دهد که گویه‌های عوامل مؤثر بر موقیت المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای، در کل شامل ۷۲/۴۲ درصد از کل می‌شوند. درصدهای واریانس برای عامل یک برابر با ۱۹/۶۳، برای عامل دو برابر با ۱۳/۵۵، برای عامل سه برابر با ۱۲/۴۹، برای عامل چهار برابر با ۱۰/۴۵، برای عامل پنجم برابر با ۱۰/۱۰ و برای عامل ششم برابر با ۱۶/۱۷ است. نتایج بار عاملی سؤال‌ها نشان می‌دهد که بار عاملی تمامی سؤال‌ها در حد قابل قبول است. همچنین، نتایج پایایی عامل‌های استخراج شده، به ترتیب برای منابع انسانی برابر با ۰/۸۹، برای منابع مدیریتی برابر با ۰/۹۲، برای منابع مالی برابر با ۰/۸۶، برای منابع فناوری برابر با ۰/۸۷، برای منابع مادی و تسهیلاتی برابر با ۰/۸۱ و برای منابع فرهنگی برابر با ۰/۹۱ بودند.

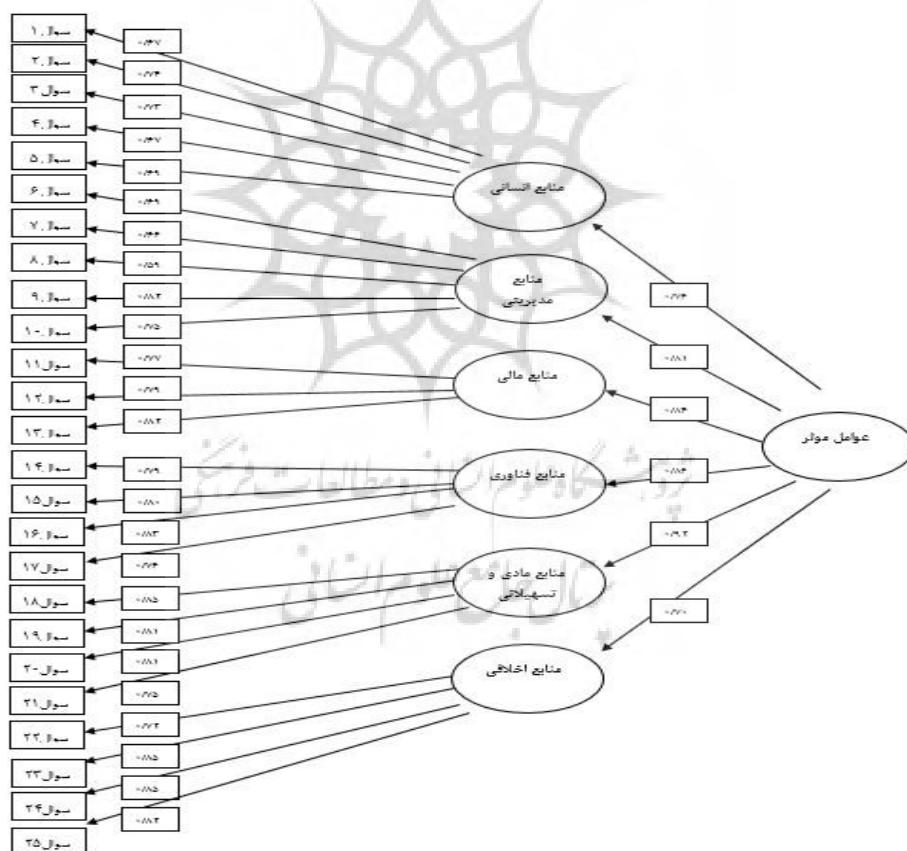
پس از شناسایی بارهای عاملی گویه‌های پرسشنامه، با استفاده از تحلیل عاملی تأییدی به بررسی روایی سازه پرسشنامه مورداستفاده پرداخته شد که مقادیر شاخص‌های ریشه میانگین مربعات خطای تخمین^۱، شاخص نیکوبی برازش^۲، شاخص برازش هنجارشده^۳ و شاخص برازش تطبیقی^۴ نیز به ترتیب برابر با ۰/۰۷۴، ۰/۹۶ و ۰/۹۸ بود که این اعداد مناسب بودن ابعاد عوامل مؤثر بر موقیت المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای را تأیید کردند (جدول شماره چهار). برای اندازه‌گیری تناسب مدل، علاوه بر نسبت خی دو به درجه آزادی، از شاخص برازش تطبیقی، شاخص نیکوبی برازش، شاخص برازش هنجارشده و ریشه میانگین مربعات خطای تخمین استفاده شد. حد مطلوب نسبت خی دو به درجه‌ی آزادی کمتر از سه، مقدار بیشتر از ۰/۹۰ برای شاخص نیکوبی برازش، شاخص برازش تطبیقی و شاخص برازش هنجارشده و کمتر از ۰/۱ برای ریشه میانگین مربعات خطای تخمین است؛ بنابراین، ابزار ارزیابی عوامل مؤثر بر موقیت المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای با توجه به موارد ذکر شده، دارای روایی مناسب است.

پریال جامع علوم انسانی

-
1. Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA)
  2. Goodness of Fit Index
  3. Normed Fit Index
  4. Comparative Fit Index

جدول ۴- آزمون‌ها و شاخص‌های مدل ابزار ارزیابی عوامل مؤثر بر موفقیت المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای

ریشه‌ی	میانگین	شاخص	شاخص	شاخص	نسبت خی دو به	مدل
سطح	مربعات	نیکویی	برازش	برازش	درجه‌ی آزادی	
معناداری	خطای	برازش	هنچارشده	تطبیقی		
تخمین						
						ابزار عوامل مؤثر بر
						موفقیت المپیاد
۰/۰۰۱	۰/۰۷۴	۰/۹۴	۰/۹۶	۰/۹۸	۲/۳۷	ورزشی
						درون‌مدرسه‌ای

شکل ۱- تحلیل عاملی تأییدی ابزار ارزیابی عوامل مؤثر بر موفقیت المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای در حالت استاندارد

در ادامه، با استفاده از آزمون کلموگروف- اسمیرنوف به بررسی چگونگی توزیع داده‌ها پرداخته شد. با توجه به سطوح معناداری مشخص شد که توزیع داده‌های عوامل مؤثر بر موفقیت المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای، غیرطبیعی است؛ ازین‌رو، برای محاسبه همبستگی بین مؤلفه‌ها از ضریب همبستگی اسپیرمن استفاده شد که نتایج آن در جدول شماره پنج ارائه شده است.

جدول ۵- ماتریس ضریب همبستگی اسپیرمن

منابع انسانی	منابع منابع
منابع مدیریتی	منابع منابع
منابع مالی	منابع مالی
منابع فناوری	منابع
منابع مادی و تسهیلاتی	منابع مادی و تسهیلاتی
منابع فرهنگی	منابع فرهنگی

همان‌طورکه در جدول شماره پنج نشان داده شده است، بین تمامی مؤلفه‌ها با یکدیگر همبستگی معناداری وجود دارد ($P < 0.01$)؛ ازین‌رو، مؤلفه‌های ذکر شده همبستگی مناسبی با یکدیگر دارند. همچنانی، برای تعیین اولویت بین مؤلفه‌های عوامل مؤثر بر المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای، از آزمون فریدمن استفاده شد (جدول شماره شش).

جدول ۶- نتایج آزمون فریدمن در خصوص اولویت‌بندی مؤلفه‌های پژوهش

عوامل	میانگین رتبه	تعداد	خی- دو	درجه آزادی	سطح معناداری
منابع فرهنگی	۴/۲۶				
منابع مالی	۳/۸۱				
منابع انسانی	۳/۴۷				
منابع مادی و تسهیلاتی	۳/۴۱	۲۵۰	۹۷/۴۶۵	۵	۰/۰۰۱
منابع مدیریتی	۳/۱۱				
منابع فناوری	۲/۹۴				

همان طور که در جدول شماره شش ملاحظه می شود، سطح معناداری آزمون فریدمن کمتر از ۰/۰۵ است؛ بنابراین، بین مؤلفه های عوامل مؤثر بر المپیاد ورزشی درون مدرسه ای اولویت معناداری وجود دارد؛ بر این اساس، پایین ترین میانگین رتبه مربوط به مؤلفه منابع فناوری و بالاترین میانگین رتبه مربوط به مؤلفه منابع فرهنگی است. در ادامه، با توجه به غیرطبیعی بودن توزیع داده ها، برای تعیین وضعیت مؤلفه های مورد بررسی از آزمون دو جمله ای به شرح زیر استفاده شد (جدول شماره هفت).

جدول ۷- آزمون توزیع دو جمله ای (تعیین وضعیت مؤلفه های پژوهش)

مؤلفه ها	طبقه	تعداد	نسبت مشاهده شده	نسبت آزمون	سطح معناداری
منابع انسانی	$m \leq 3$	۱۳	۰/۰۵	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱
	$m > 3$	۲۳۷	۰/۹۵	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱
منابع مدیریتی	$m \leq 3$	۱۸	۰/۰۷	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱
	$m > 3$	۲۳۲	۰/۹۳	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱
منابع مالی	$m \leq 3$	۲۴	۰/۱۰	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱
	$m > 3$	۲۲۶	۰/۹۰	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱
منابع فناوری	$m \leq 3$	۳۰	۰/۱۲	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱
	$m > 3$	۲۲۰	۰/۸۸	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱
منابع مادی و تسهیلاتی	$m \leq 3$	۲۴	۰/۱۰	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱
	$m > 3$	۲۲۶	۰/۹۰	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱
منابع فرهنگی	$m \leq 3$	۱۰	۰/۰۴	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱
	$m > 3$	۲۴۰	۰/۹۶	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱

براساس نتایج جدول شماره هفت مشخص می شود که بین میانگین های مشاهده شده با میانگین بهینه تمامی مؤلفه ها، در سطح معناداری کمتر از ۰/۰۱ تفاوت معناداری وجود دارد. براساس داده های جدول شماره هفت، درمورد مؤلفه های عوامل مؤثر بر المپیاد ورزشی درون مدرسه ای می توان گفت که در تمامی موارد، میانگین مشاهده شده بالاتر از میانگین بهینه (فرضی) بوده است؛ درنتیجه، تمامی مؤلفه های پژوهش از وضعیت مناسبی برخوردار هستند.

بحث و نتیجه گیری

در سه سال اخیر، المپیاد ورزشی درون مدرسه ای مورد توجه ویژه مدیران ارشد، والدین و دبیران ورزش آموزش و پرورش قرار گرفته است؛ درنتیجه، باید یک برنامه ریزی راهبردی^۱ برای برگزاری المپیاد

1. Strategic

ورزشی درونمدرسه‌ای در نظر گرفت. لازمه تدوین این برنامه راهبردی، آگاهی کامل از عوامل تأثیرگذار بر موفقیت المپیاد ورزشی درونمدرسه‌ای و همچنین، درنظرگرفتن اولویت و مؤلفه‌های مؤثر بر موفقیت المپیاد ورزشی درونمدرسه‌ای است که در این پژوهش، مؤلفه‌های مؤثر بر موفقیت المپیاد ورزشی درونمدرسه‌ای، ارتباط مؤلفه‌ها با یکدیگر و اولویت مؤلفه‌ها از دیدگاه مدیران، اولیا و دبیران تربیت‌بدنی شناسایی و بررسی شده‌اند. همان‌طور که نتایج این پژوهش نشان داد، بین مؤلفه‌های عوامل مؤثر بر موفقیت المپیاد ورزشی درونمدرسه‌ای اولویت وجود دارد. مؤلفه منابع اخلاقی در اولویت اول، منابع مالی در اولویت دوم، منابع انسانی در اولویت سوم، منابع مادی و تسهیلاتی در اولویت چهارم، منابع مدیریتی در اولویت پنجم و منابع فناوری در اولویت ششم قرار گرفته‌اند. این مطلب با نتایج پژوهش‌های اسپنسر (۲۰۰۷)، اشرافی (۱۳۹۴)، نیارمی، دوستی و درویشی (۱۳۹۵) و رعنایی و ساعتچیان (۱۳۹۵) همخوانی دارد. در این زمینه، رعنایی و ساعتچیان (۱۳۹۵) بیان کردند که مؤلفه‌های منابع انسانی (دانش‌آموزان، مدیران، مربیان پرورشی، معلمان ورزش و اولیا از ارکان اجرایی اصلی هستند)، منابع مدیریتی، منابع مالی (بودجه مدرسه و کمک‌های اولیا)، منابع مرتبط با سلامت (سلامت روحی، سلامت جسمی و نشاط و شادابی)، منابع اخلاقی (جوانمردی، منش پهلوانی و هویت ملی)، منابع ورزشی (ورزش همگانی، استعدادیابی و مهارت‌های ورزشی)، منابع تسهیلاتی (امکانات و تجهیزات)، منابع فناوری (اطلاع‌رسانی، تبلیغات و تکنولوژی) و منابع بازاریابی، به عنوان عوامل مؤثر در پیشبرد موفقیت‌های طرح‌های ورزشی آموزش‌وپرورش هستند. همچنین، اشرافی (۱۳۹۴) اذعان کرد که فضا، تجهیزات و برنامه‌ریزی، معلمان مجرب، مدیران باکفایت و انگیزش دانش‌آموزان، از عوامل مؤثر در ترویج فرهنگ داوطلبی در آموزش‌وپرورش با تأکید بر نقش المپیاد ورزشی درونمدرسه‌ای هستند؛ از این‌رو، در ادامه علاوه بر بررسی دقیق ویژگی‌های موفقیت هر مؤلفه، به بیان پیشنهادهای کاربردی برای ادامه روند رویه پیشرفت این طرح پرداخته می‌شود.

در رابطه با مؤلفه منابع اخلاقی نتایج نشان داد که این مؤلفه از وضعیت مناسبی برخوردار است که این مطلب با نتایج پژوهش‌های قاسم‌نژاد، حیدری، قربانزاده، غلام پور و بهزادنیا (۱۳۹۰)، حامدی و حسینی (۱۳۹۳) و شعبانی بهار، عرفانی و اشرافی (۱۳۸۴) همخوانی دارد و یافته‌های پژوهش حاضر را در زمینه کمک به بهبود سلامت جسمی و رفتاری دانش‌آموزان مشارکت‌کننده در المپیاد ورزشی درونمدرسه‌ای تأیید می‌کنند.

حامدی و حسینی (۱۳۹۳) طرح المپیاد ورزشی درونمدرسه‌ای را مناسب توسعه آمادگی جسمانی و سلامت دانش‌آموزان، به دنبال ایجاد فرصت مشارکت وسیع‌تر در فعالیت‌های ورزشی دانستند. آن‌ها به این نتیجه دست یافتند که این طرح می‌تواند با پر کردن بخشی از اوقات فراغت دانش‌آموزان، در کاهش آسیب‌های اجتماعی و سلامت رفتاری دانش‌آموزان نقش بسزایی داشته باشد. همچنین،

شعبانی بهار، عرفانی و اشرافی (۱۳۹۳) تربیتبدنی و ورزش را به عنوان یک واقعیت اجتماعی در ساختار مختلف جوامع بشری می‌دانند که وجود و حیات دارد و با شتاب هرچه بیشتر، در حال رشد، توسعه و تکامل است. این مهم بهدلیل پذیرش و اعتقاد افکار عمومی به نقش تربیتبدنی و ورزش و شناخت خوب غالب افراد جوامع از میزان کارایی و تأثیر مثبت آن بر تأمین سلامتی، تقویت بنیه جسمانی، پرورش ابعاد روحی، روانی، اجتماعی و غنی‌سازی بخشی از اوقات فراغت به عنوان بعد همگانی و کسب افتخارات آن است. همچنین، رایت و همکاران (۲۰۰۹) با انجام پژوهش خود بر تأثیر مثبت ورزش بر سلامت روانی و جسمانی تأکید کردند. در همین زمینه، پیل و همکاران (۲۰۰۳) در پژوهشی فعالیت جسمانی و سلامت جسمانی را اندازه‌گیری کردند. آن‌ها دریافتند که دانش‌آموزان شرکت‌کننده در فعالیت‌های ورزشی مشکلات روانی کمتر و سلامت جسمانی بیشتری نسبت به دانش‌آموزان دیگر داشتند. همچنین، دینوت (۲۰۰۵) تأثیر فعالیت جسمانی منظم بر سلامت جسمانی و روانی را بررسی کرد. وی دریافت که فعالیت جسمانی منظم باعث کاهش استرس، اضطراب و ناامیدی در افراد می‌شود و درنتیجه، موجب بهبود و افزایش سلامت رفتاری می‌شود. همچنین، قاسم‌نژاد، حیدری، قربانزاده، غلام پور و بهزادیا (۱۳۹۰)، بیان کردند که تربیتبدنی و ورزش فرصت مناسبی برای رشد و توسعه ابعاد مختلف شخصیتی، شناختی، عاطفی، اجتماعی و روانی هستند و کودکان، نوجوانان و جوانان با شرکت در برنامه‌های تربیتبدنی و ورزشی، به توسعه و پرورش عادت‌ها و خصلت‌های نیکو می‌بردازند. ازین‌رو، با توجه به مطالب ذکرشده و براساس تحلیل موضوعی مؤلفه موربدبررسی می‌توان گفت که نتایج حاصل از پژوهش حاضر با نظرهای پژوهشگرانی که نتایج مطالعات آنان ذکر شد، همسویی دارد؛ درنتیجه، کارشناسان و مدیران ارشد تربیتبدنی باید این نکته را بالهمیت بدانند که ورزش یکی از روش‌های تعديل‌کننده مسائل روانی افراد است و می‌تواند هیجان‌های آن‌ها را در مسیری درست قرار دهد و ویژگی‌های شخصیتی و رفتاری افراد را تغییر دهد و مسئولان باید این نکته را در بطن المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای نهادینه کنند. همچنین، با توجه به مطالب ذکرشده، به نظر می‌رسد که شرکت دانش‌آموزان در المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای باعث کمک به توسعه روحیه اجتماع‌پذیری در آن‌ها می‌شود و با تقویت جنبه‌های نشاط و شادابی در دانش‌آموزان، علاوه بر بهبود سلامت روانی آن‌ها، به افزایش سلامت جسمی و رفتاری‌شان نیز کمک می‌کند؛ ازین‌رو، پیشنهاد می‌شود برای برنامه‌ریزی هرچه بهتر المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای به منبع اخلاقی که از اولویت زیادی برخوردار است، توجه شود. همچنین، توجه ویژه‌ای به نحوه تعاملات رفتاری بین دانش‌آموزان در حین مسابقات از طریق برگزاری مسابقات برای افراد کم‌توان ذهنی و جسمی شود تا علاوه بر افزایش جنبه‌های مختلف سلامتی دانش‌آموزان، به بهبود روابط اجتماعی مفید در کنار روحیه شاداب آن‌ها کمک شود.

در رابطه با مؤلفه منابع مالی، نتایج نشان داد که این مؤلفه از وضعیت مناسبی برخوردار است که این مطلب با نتایج مطالعات منظمی، علم و شتاب بوشهری (۱۳۹۰)، خداداد کاشی و کریم‌نیا (۱۳۹۲) و اندام، مهدی زاده و تقی پور جهرمی (۱۳۹۲) هم‌خوانی دارد. اندام، مهدی زاده و تقی پور جهرمی (۱۳۹۲) براساس تحلیلی عملی، عامل توسعه زیرساخت و مدیریت اقتصادی، سرمایه اجتماعی، توسعه و ارتقای همدلی و رفاقت و نیز توسعه فرهنگی را به عنوان مؤلفه‌های مؤثر در برگزاری رویدادهای ورزشی شناسایی کرد. منظمی، علم و شتاب بوشهری (۱۳۹۰) نیز مجموعه عوامل مالی و امکاناتی را از دیدگاه مدیران زن از بین عوامل چهارگانه‌ای که در پژوهش خود عنوان کرده بودند، در اولویت اول تأثیرگذاری بر توسعه و پیشرفت و موفقیت تربیت‌بدنی قرار دادند. همچنین، جعفری کوپایی، حمیدی و نظری (۱۳۹۵) مهم‌ترین نقاط ضعف المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای را تخصیص‌ندادن اعتبارات و پرداخت‌نشدن حق‌الرحمه به مجریان طرح بیان کردند. در رابطه با جذب سرمایه‌گذاری در ورزش دانش‌آموزی، رعنایی و ساعت‌چیان (۱۳۹۵) بیان کردند که مقوله بازاریابی المپیاد ورزشی فرصتی ارزشمند را برای راه‌اندازی نظام بازاریابی ورزش دانش‌آموزی با تکیه بر حمایت‌های معنوی و مالی کوچک، اما فraigیر در سطح کشور فراهم می‌آورد که این امر از طریق مشارکت‌دادن استانداری‌ها، شهرداری‌ها، شرکت‌ها و هیئت‌های ورزشی، کمک‌های داوطلبانه خانواده‌ها و فدراسیون‌های مختلف کشور محقق می‌شود. همچنین، توجه به مؤلفه‌های رهبری و مدیریت ورزش قهرمانی، ورزش پهلوانی و اطلاع‌رسانی از طریق صداوسیما می‌تواند در موفقیت المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای مؤثر باشد.

با توجه به مطالب ذکر شده، به نظر می‌رسد که با جذب سرمایه‌گذاری در ورزش دانش‌آموزی، از طریق راه‌اندازی نظام بازاریابی ورزش دانش‌آموزی، برنامه‌ریزی علمی و دقیق مالی، تخصیص بودجه به المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای و حمایت مالی و دادن پاداش‌های نقدي و غیرنقدي به دانش‌آموزان که باعث انگیزه برای دانش‌آموزان شرکت‌کننده در المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای می‌شود، می‌توان المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای را به سمت یک طرح ملی موفق و بسیار کارآمد سوق داد؛ از این‌رو، پیشنهاد می‌شود از آنجایی که آموزش و پرورش اصلی‌ترین محل پرورش نیروی انسانی است و با سایر نهادها و سازمان‌های اجتماعی تعاملی انکار نشدنی دارد، مشارکت و حضور استانداران، فرمانداران، بخشداران، شهرداران، نیروی انتظامی و پایگاه‌های بسیج و سایر ذی‌نفعان محلی در مراسم افتتاحیه و برگزاری المپیادهای ورزشی درون‌مدرسه‌ای، در کنار دانش‌آموزان و حمایت از آن‌ها با عنوان‌های مختلف مالی، امنیتی، اجرایی و غیره، بر شکوه المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای می‌افزاید.

در رابطه با مؤلفه منابع انسانی، نتایج نشان داد که این مؤلفه از وضعیت مناسبی برخوردار است که این مطلب با نتایج مطالعات حلاجی و ابراهیم (۱۳۸۹) و سالاری و بادامی (۱۳۹۳) هم‌خوانی دارد.

با استناد به یافته‌های حلاجی و ابراهیم (۱۳۸۹) و سالاری و بادامی (۱۳۹۳) که رویکرد ورزشی افراد را با دیدگاه آن‌ها از خود به عنوان یک ورزشکار و انگیزش پیشرفت ورزشی را با میزان تجارت ورزشکاران مرتبط دانسته‌اند و همچنین، با توجه به اینکه میزان فعالیت افراد تا حد زیادی تحت تأثیر باور آن‌ها درباره نتایج احتمالی این فعالیت‌ها قرار می‌گیرد، می‌توان چنین برداشت کرد که ورزشکاران موفق به‌دلیل داشتن تجارت ورزشی در سطوح مختلف رقابتی، انتظاراتشان از توانایی‌های خود به عنوان یک ورزشکار موفق بالا رفته است. این امر سبب می‌شود که برای رسیدن به اهداف و برآورده کردن انتظارات خود و دیگران از هیچ تلاش و پشتکاری دریغ نکنند (ملکی و همکاران، ۱۳۹۰). به عبارت دیگر، محققانی که نقش عامل منابع انسانی را تأیید کردند، حتی اگر دستیابی به آن نتایج خیلی مشکل باشد، باز هم برای رسیدن به آن‌ها تلاش بیشتری می‌کنند و این میزان تلاش، تفاوت در انگیزش پیشرفت ورزشکاران موفق و ناموفق را توجیه می‌کند.

با توجه به مطالب ذکر شده، به نظر می‌رسد که انگیزه مهم‌ترین عامل بهره‌وری در رویدادهای ورزشی است. با توجه به این مطلب، معلمان تربیت‌بدنی در مدارس باید با عوامل و مؤلفه‌های مربوط به انگیزش پیشرفت ورزشی آشنایی داشته باشند تا بتوانند به درستی انگیزش دانش‌آموزان را با انگیزش پیشرفت حفظ کنند و ارتقا دهند و انگیزش دانش‌آموزان کم‌انگیزه را افزایش دهند و بدین ترتیب، در اجرای رقابت‌های المپیاد درون‌مدرسه‌ای در جایگاه موفق قرار گیرند. با توجه به این مطلب باید حس رقابتی ورزشی سالمی با برنامه‌ریزی‌های مناسب در بین دانش‌آموزان مشارکت کننده در المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای ایجاد کرد؛ به‌گونه‌ای که دانش‌آموزان در تجربیات حرکتی خود به موفقیت برسند و این باعث می‌شود که دانش‌آموزان به روحیه خودبازی و اعتماد به نفس بالا برسند. با آماده کردن چنین شرایطی، دانش‌آموزان داوطلبانه و با انگیزش فراوانی وارد مسابقات المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای می‌شوند و با یکدیگر رقابت می‌کنند. این امر بهترین شرایط را برای استعدادیابی آن‌ها در اختیار دبیران تربیت‌بدنی قرار می‌دهد تا آن‌ها استعدادهای دانش‌آموزان را شناسایی کنند و در مسیری درست هدایت کنند؛ از این‌رو، اگر دانش‌آموزان شایستگی و انگیزه لازم برای فراغیری و انجام مهارت‌های ورزشی داشته باشند، تلاش و پشتکار بیشتری را نشان خواهند داد. به‌طور کلی، توصیه می‌شود معلمان تربیت‌بدنی با برنامه‌ها و طرح درس‌های صحیح و فراهم کردن محیط آموزشی مناسب، به‌گونه‌ای دانش‌آموزان را راهنمایی کنند که به تجربیات موفق در جهت پیشرفت انگیزشی خود در هر سه مؤلفه رقابت‌گرایی، پیروزی‌گرایی و هدف‌گرایی دست یابند. همچنین، پیشنهاد می‌شود تا معلمان تربیت‌بدنی در برنامه‌ریزی هرچه بهتر المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای به منبع انسانی که یکی از عوامل مؤثر بر موفقیت المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای است، توجه ویژه‌ای داشته باشند. همچنین، معلمان تربیت‌بدنی با مشارکت دادن داوطلبانه دانش‌آموزان و توجه به تلاش و مهیا کردن شرایطی از

قبيل قرار دادن جوايز نقدی و غيرنقدی و تقدير و تشکر، انگیزه آن ها را افزایش دهنده و را با برگزاری مسابقات در شرایط و اماكن ورزشی مناسب، حس رقابتی را بين آن ها تقویت کنند و درنهایت، به روحیه خودباوری و اعتمادبهنفس بالایی برسانند تا بتوانند بهترین استعدادها را شناسایی کرده و در مسیر درست هدایت کنند.

در رابطه با مؤلفه منابع مادي و تسهیلاتی، نتایج نشان داد که اين مؤلفه از وضعیت مناسبی برخوردار است که اين مطلب با نتایج پژوهش‌های اشرافي (۱۳۹۴) و سامي (۱۳۹۵) هم خوانی دارد. برگزاری کارگاه‌ها، راهاندازی کميته‌های تحقیقاتی، اطلاع‌رسانی، تعامل و مشارکت مدیران، دبیران تربیت‌بدنی، مربیان پرورشی و اولیا و همچنین، استفاده از اماكن و فضاهاي ورزشی مجهز در برگزاری و موقفيت المپياد ورزشی درون‌مدرسه‌ای بسيار مؤثر هستند. پژوهش‌های زیادی درباره تأثير تجهیزات و فضای ورزشی مناسب بر ساعت‌های تربیت‌بدنی و مسابقات تربیت‌بدنی انجام شده‌اند که از جمله فارسي و همکاران (۱۳۸۶)، افضل‌پور، زرنگ و خوشبختي (۱۳۸۶)، شعباني بهار، عرفاني و اشرافي و همکاران (۱۳۸۴)، رضوي، شعباني بهار و سجادی (۱۳۹۰)، طلائي (۱۳۹۲) و گودرزی (۱۳۹۲) بر کمبود تجهیزات و فضای ورزشی موجود برای اجرای ساعت‌های درس تربیت‌بدنی و مسابقات تربیت‌بدنی تأکيد داشته‌اند. آن‌ها معتقدند که مؤلفه مادي و تسهیلاتی از عوامل مهم و بسيار تأثيرگذار بر موقفيت و توسعه ورزش دانش‌آموزی است. همچنین، حبيب نيارمي، دوستي و درويشي (۱۳۹۵) در بين مشکلات موجود در برگزاری المپياد ورزشی درون‌مدرسه‌ای، به رعایت نکردن نکات ايمني و نبود فضای مناسب برای برگزاری المپياد ورزشی درون‌مدرسه‌ای اشاره کرددند و آن‌ها را بسيار تأثيرگذار دانستند.

با توجه به مطالع ذكرشده، بهنظر مى‌رسد که تعامل و داشتن رابطه‌اي صمييمى بين مدیران ارشد و مسئولان برگزاری المپياد ورزشی درون‌مدرسه‌ای، توجه به گيترش و احداث فضای ورزشی، در اختيار مدارس گذاشتني امكانات ورزشی، برگزاری کارگاه‌ها و برنامه‌های علمي و آموزشی، راهاندازی کميته تحقیقات و انجام پژوهش درباره برگزاری المپياد ورزشی درون‌مدرسه‌ای، زيرساخت موقفيت طرح المپياد ورزشی درون‌مدرسه‌ای را رقم مى‌زنند؛ از اين‌رو، پيشنهاد مى‌شود که مدیران و مسئولان با ارتقاي سطح دانش علمي، فني و تخصصي مجريان برگزار‌کننده طرح المپياد ورزشی درون‌مدرسه‌ای از طريق برگزاری کارگاه‌های آموزشی و راهاندازی کميته تحقیقات و همچنین، در اختيار مدارس قرار دادن فضای ورزشی و امكانات ورزشی برای موقفيت المپياد ورزشی، نقش بسيار مؤثری را ايفا کنند. در رابطه با مؤلفه منابع مديريتي، نتایج نشان داد که اين مؤلفه از وضعیت مناسبی برخوردار است که اين مطلب با نتایج مطالعات منتظری، غفوری و اندام (۱۳۸۹)، مقصود‌گرдан و ميركمالي (۱۳۹۰) و اندام، مهدی زاده و تقى‌پور‌جهرمي (۱۳۹۲) هم خوانی دارد. اين پژوهشگران نيز منابع مديريتي را از

عوامل مهم در توسعه و تعمیم ورزش در مدارس می‌دانند. بسیاری از پژوهشگران مشکلات موجود در برگزاری المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای را ناآگاهی از اهداف و همکاری نکردن عوامل برگزارکننده از جمله معلمان تربیت‌بدنی می‌دانند. یافته‌های افضل‌پور، زرنگ و خوشبختی (۱۳۸۶)، شعبانی‌بهار و همکاران (۱۳۸۷)، رضوی و همکاران (۱۳۹۰) و طلابی (۱۳۹۳) گواه این مطلب هستند. همچنین، بی‌توجهی مسئولان و نبود حمایت و بازخورد آنان به برگزارکنندگان، یکی از مشکلات این طرح است. افضل‌پور، زرنگ و خوشبختی (۱۳۸۶) بیان کردند که نبود پیگیری و نظارت قوی مسئولان تربیت‌بدنی، انجمن اولیا و مریبان در پیشبرد اهداف درس، از عوامل شکست طرح و مسابقات ورزشی است؛ ازین‌رو، پیشنهاد می‌شود مدیران بالادستی با برنامه‌ریزی دقیق، تدوین تقویم ورزشی، ارزیابی عملکرد منسجم از نحوه اجرای مسابقات المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای، حمایت مداوم مالی، مدیریتی و غیره و به کارگیری داوطلبانه دانش‌آموزان فعال مدرسه می‌تواند به موفقیت و تداوم طرح المپیاد کمک کنند. سازمان‌ها و طرح‌های ورزشی همانند اکثر سازمان‌ها و نهادهای سایر حوزه‌ها برای بقا و دوام در عرصه رقابت به سازمانی راهبردی محور تبدیل شده‌اند؛ به‌طوری که بسیاری از سازمان‌های ورزشی کشورهای مختلف براساس مأموریت خود راهبرد لازم را تهیه کردند و با اجرای آن به موفقیت‌های خوبی دست یافتند.

در رابطه با مؤلفه منابع فناوری، نتایج نشان داد که این مؤلفه از وضعیت مناسبی برخوردار است که این مطلب با مطالعهٔ جعفری کوپایی، حمیدی و نظری (۱۳۹۵) هم‌خوانی دارد. با توجه به شرایط جامعه، دانش و فناوری یکی از مهم‌ترین عوامل مؤثر بر موفقیت و رشد ورزشی و نیز مشارکت دانش‌آموزان در فعالیت‌های ورزشی هستند. همچنین، بی‌توجهی رسانه‌ها، پوشش خبری ضعیف و ناتوانی در بهره‌گیری از فناوری اطلاعات، از نقاط ضعف المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای هستند. با توجه به مطالب ذکر شده، به‌نظر می‌رسد که رسانه‌های جمعی ورزشی با توجه به اخبار و حواشی این طرح و همچنین، تبلیغ و بازاریابی ورزشی در حاشیه برگزاری رویدادها می‌تواند به‌طور ویژه از طرح المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای حمایت کند و آن را پوشش دهنده. همچنین رسانه‌های جمعی ورزشی، اهمیت این طرح را شفاف‌سازی می‌کند و نیز استفاده از امکانات و فناوری‌ها می‌تواند اثرهای بسیار مفیدی بر موفقیت المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای بگذارد. فضاهای مجازی و اینترنتی زمینه‌ای بسیار مناسب برای تبلیغات و اطلاع‌رسانی این طرح مهم ملی هستند؛ ازین‌رو، پیشنهاد می‌شود روابط عمومی آموزش و پژوهش نیروهایی را ویژه اطلاع‌رسانی و پوشش خبری از همه جوانب المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای از اختتامیه تا اختتامیه، به کار گیرد.

تقدیر و تشکر

از همه دبیران تربیتبدنی، اولیای محترم دانشآموزان و مدیران مدارس شهرستان مانهوسملقان که در انجام این پژوهش، اعضای تیم پژوهش را یاری کردند، تقدیر و تشکر می‌شود.

منابع

1. Afzal Pour, M., S., Zarang, M., & Khoshbakhti, J. (2007). Evaluation of the implementation of the physical education course in the first and second elementary schools of South Khorasan province. *Research in Sports Science*, 55, 107-125. (Persian).
2. Andam, R., Mahdizadeh, R., & Taghipour Jahromi, F. (2013). Study the effects of sport events on the host society (Case study of Birjand University hosts eleventh cultural sport Olympiad for female university students across the country). *Contemporary Research in Sport Management*, 6, 73-86. (Persian).
3. Ardoy, D. N., Fernández Rodríguez, J. M., JiménezPavón, D., Castillo, R., Ruiz, J. R., & Ortega, F. B. (2014). A physical education trial improves adolescents' cognitive performance and academic achievement: the EDUFIT study. *Scandinavian Journal of Medicine & Science in Sports*, 1, 52-61.
4. Azar, A., & Gholamzadeh, R. (2015). Partial least squares: Structural equation modeling (pls-sem). Tehran: Negahe Danesh Publication.
5. Cory, J., Blomfield, B., Barber, L. (2009). Australian adolescent extracurricular activity participation and self-concept. *Journal of Adolescent*, 32(3), 733-739.
6. Sami, S. (2017). Education is the birthplace of sports talents. *The Growth of Physical Education*, 3, 47-51. (Persian).
7. Eshraghi, A. (2015). Intramural sports Olympiad an evolving in the bidding movement. *Physical Education Growth Journal*, 66, 95-100. (Persian).
8. Ghasem Nejad, R., Heydari, S., Ghorbanzadeh, S. G., Gholampour, M., & Behzadnia, B. (2011). Comparison of educational status and social behavior of athletic and non-athlete students from the viewpoint of teachers, *Journal of Sport Sciences*, 13, 67-80. (Persian).
9. Goudarzi, M. (2012). Determine the status of the physical education department of Payame Noor University using SWOT analysis. *Applied Research in Sports Management*, 2(2), 61-74. (Persian).
10. Habib Niarami, S., Doosti, M., & Darvishi, A. (2016). Identifying the problems and benefits of implementing an in-school Olympiad with a case study of Mazandaran province. *New Approaches to Sport Management*, 4(13), 49-59. (Persian).
11. Halaji, M., & Ebrahim, K. (2010). Understanding the fundamentals and process of sports talent (3rd Ed.). Tehran: Bamdad Ketab. (Persian).

12. Hamedi, S., & Hosseini, S. H. (2014). Shining effects of indoor school sports Olympiads. Physical Education Education Growth Magazine, 53, 50-53. (Persian).
13. Jafari Koupaei, A., Hamidi, M., & Nazari, R. (2015). Developing a strategic plan for the development of elementary sports Olympiads in Isfahan province. Paper presented at The International Conference on New Research Findings in Sport Sciences, Tehran. (Persian).
14. Kalashi, M., Hosseini, S, E., Ebrahimipour, T., Yamini Firooz, M. (2015). Determining the role of sport and physical activity in establishing health society by emphasis on decreasing crimes and substance abuse. The first scientific and expert conference of physical education association and sport science in Iran, Tehran, Shahid Beheshti University.
15. Khodad Kashi, F., Karim Nia, E. (2016). Investigating the impact of economic and social factors on the sporting success of nations in the Olympic Games (1996-2012). Quarterly Journal of Economic Modeling Research, 25, 43-67. (Persian).
16. Kouzehchian, H. (2001). Investigating the quantitative and qualitative status of physical education and sports in Markazi province from the viewpoint of officials and sports coaches. Sport Management Journal, 7, 91-99. (Persian).
17. Maghsoudgaran, A., Mirkamali, S, M. (2010). Managing physical education classes in schools and delivering strategies to optimize it. Growth in Physical Education, Vol. 17, Issue 2, 48-52. (Persian).
18. Monazami, M., Alam, S., & Shetab Boushehri, N. (2011). Determining the factors affecting the development of physical education and women's sports of the Islamic Republic of Iran. Sport Management Journal, 10, 151-168. (Persian).
19. Montazeri, A., Ghafouri, F., Andam, R. (2010). Investigating the relationship between motivation and satisfaction with the commitment of sport volunteers of the 10th sporting Olympiad of the country. (Unpublished master' thesis). Allameh Tabatabaei University, Tehran. (Persian).
20. Nikkhoo, M., Mohammadi, N., Barari, A, R. (2015). Relationship between intramural sports Olympiad with achieves the objectives of fundamental transformation document ministry of education. International Journal of Sport Studies, 5(7), 890-894.
21. Ranaei, M., & Saatchan, V. (2016). Surveying study of factors influencing the success of the In-School sports Olympiad. Paper presented at The First National Conference on The Achievements of Student Sport in the Country, Sanandaj. (Persian).
22. Razavi, M. H., Shabani Bahar, G., & Sajadi, S. A. (2011). The analysis of factors affecting the quality of the physical education section of secondary schools from the point of view of sports teachers. Journal of Sport Management and Motor Behavior, 7(4), 103-112. (Persian).
23. Reshadatjoo, S., & Khademi, M. (2015). The effect of school-based sporting Olympiad on mental health of high school girl students in Tehran. Paper presented at

- The Third National Conference on Sustainable Development in Educational Sciences and Psychology, Social and Cultural Studies, Tehran. (Persian).
24. Salari, K., & Badami, R. (2014). The relationship between social support of physical education teachers and students' motivation for sport activities. *Sports Psychology Studies*, 8, 49-58. (Persian).
  25. Sami, S. (2016). Development of comprehensive partnerships in the field of physical education. Goals, goals, strategies, suggestions. *Physical Education Education Growth Magazine*, 11, 12-20. (Persian).
  26. Shabani Bahar, G., Erfani, N., & Eshraghi, A. (2005). Investigating factors affecting the quality of physical education in secondary schools from the point of view of sports teachers. *Research Journal in Sport Science*, 5(3), 143-156. (Persian).
  27. Smith, A., Fox, T. (2007). From event-led to event-themed regeneration: the 2002 commonwealth games legacy programmed. *Urban Studies*, 5, 1125-1143.
  28. Soleymani, M., & Gharekhani, H. (2016). The role of sports and competitions in the happiness of students with a special look at the school's sport Olympiad. *Physical Education Growth Magazine*, 59, 41-45. (Persian).
  29. Spencer, T. (2007). The role of research in the lives of people with disability: Too little too late? *The Exceptional Parent*, 37(5), 78-82.
  30. Talaei, A. (2014). Identification of barriers to the implementation of national student sports designs in Mazandaran provinces. (Unpublished master' thesis). Mazandaran University, Babolsar. (Persian).
  31. Torabi, A. (2014). Families and intramural sports Olympiad. *Weekly Look at the 20th Century*, 516, 1-3. (Persian).

استناد به مقاله

ساعت‌چیان، وحید. کشتی دار، محمد. رعنایی، مژگان. عزیزی، بهادر. (۱۳۹۸). تبیین

عوامل مؤثر بر موفقیت المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای. *پژوهش در ورزش تربیتی*، ۷(۱۶):

۱۰.22089/RES.2018.5036.1384. ۳۹-۶۰. شناسه دیجیتال:

Saatchian, V., Keshtidar, M., Ranaei, M., Azizi, B. (2019). Explaining the Factors Affecting the Success of the Intramural Sports Olympiad. *Research on Educational Sport*, 7(16): 39-60. (Persian).
Doi: 10.22089/RES.2018.5036.1384

Explaining the Factors Affecting the Success of the Intramural Sports Olympiad

V. Saatchian¹, M. Keshtidar², M. Ranaei³, B. Azizi⁴

1. Assistant Professor in Sport Management, Imam Reza International University, Mashhad, Iran
2. Associate Professor in Sport Management, Ferdowsi university of Mashhad, Mashhad, Iran*
3. MS in Sport Management & physical educator in city of mane & samalghan.
4. PhD student of sport management Ferdowsi University of Mashhad

Received: 2017/07/03

Accepted: 2017/08/30

Abstract

The purpose of this study was to explain the factors affecting the success of the intramural sports Olympiad from the viewpoint of the teachers of physical education, students and Parents. The research method was descriptive survey and The statistical population consisted of all the teachers of physical education in North Khorasan, school principals and parents of students in Maneh and Samalghan (535 people). Based on the relative proportions of teachers and principals among 150 teachers and teachers, 150 were selected by sample teachers, 50 students were selected for students and 50 were selected as the final sample. Using factor analysis, six factors of cultural resources, financial resources, human resources, material resources and facilities, management resources and technology resources were identified as factors affecting the success of the sport Olympiad in the school and the importance of the factors from the viewpoint of the subjects was examined. Accordingly, the highest average among the components is related to the component of "cultural resources" and the lowest average is related to the component of "technology resources". Finally, according to the results, it is suggested that a special attention be paid to the cultural source for better planning of the sporting Olympiad in order to increase the various aspects of the health of the students to improve the useful social relations along with the spirit they are refreshed.

Keywords: Intramural Sports Olympiad, Student Sport, Sporting Events, Success.

* Corresponding Author

Email: keshtidar@um.ac.ir